

Kedden,

febr. 9-én.

12-dik szám.

Foglalat. Erdély és Magyarország: (kinevezések; kolozsvári Casino' közgyűlése; középszolnoki ügyek; tudósítás Debreczenből; Crimieux' válasza a' pozsonyi izraelita közönséghez; zsidók iránti türelmetlenség; főhaditanács' szabályai ujoncz helyettesállítás' tárgyában; Esztergom; Kaskad; Zágrábban magyar nyelv' művelésre törekvés.) Egyiptom. Schweiz. Franciaország: (Párizs' megerősítése feletti kamarai viták.) Anglia: (szabadelvűek' gyűlése Dublinban.) La Plata. Újabb tudósítások: (az angol sereg' száma neveltetik; Soultnak a' tartalék seregről nyilatkozata, egyiptomiak' visszavonulása Damaskusból.) Lotto. Időjárás. Hírdetések.

Erdély és Magyarország.

Ő cs. 's apost. kir. felsége gróf Forgács Lajos m. kir. udv. cancellariai tiszteletbeli fogalmazót a' m. kir. helytartó tanácsnál tiszteletbeli titoknokká méltóztatott legkegyelmesebben kinevezni.

Ő cs. 's apost. kir. felsége a' budai kerületi főtartománybiztos hivatalra Döbrentey Gábor ugyan azon kerületi első helyettes tartománybiztos, ennek helyébe pedig Mátyus Nep. János második helyettes tartománybiztos méltóztatott legkegyelmesebben kinevezni. H-k.

A' kolozsvári Casinonak a' f. 1841-ik évi januar. 31-én tartott közgyűlésében előfordult következő tárgyakról a' jelen nem volt részvényesek értesítetnek: 1. A' mult 1840-ik év' végével a' részvényesek' száma volt 253. — 2. A' pénztári számadás szerint a' mult félév alatti bévétel volt 4471 f. 48 kr., a' kiadás 3219 f. 18 kr., és így jön által e' folyó évre 1252 f. 30 kr. e. p. — 3. A' Casino' könyvtára 1799 kötetből áll. — 4. A' régi pénzek' gyűjteménye eddig elé áll: 13 d. arany, 471 d. ezüst, 301 d. rézpénzből. — 5. A' pecsétgyűjteményben van 317 pecsét. — 6. Kötelességévé tétetett a' választottságnak, hogy a' hátralévő részvényeket, mellyek f. évi majus' 15. napjára bé nem fizettetnének, törvényes úton vétesse fel. — 7. A' házvételre 80 ftal járulhatás f. évi majus' utolsó napjáig még nyitva hagyatik, f. évi jan. 15. napjától a' békítés' napjáig folyó hatos kamat fizetések. — 8. A' régi pénzek' felügyeléséről id. Incze Mihály lemondván, helyébe bölöni Farkas Sándor nevezetett felügyelő biztosnak. — 9. Igazgatóknak: Gr. Bethlen Sándor, gr. Mikes János, désfalvi Pataki József. Választottsági tagoknak: gr. Bethlen Farkas, Bokros Lajos, b. Bornemisza János, Farkas Sándor, gr. Gyulay Lajos, Nappendruck Márton, Némethy János, Pfenningsdorf Antal, Radnothfay Sámuel, Schütz József, Szábel Menyhárd, Szabó József, Szacsvai Zsigmond, Szentpéteri Imre. Pénztárnoknak: Schilling János. Jegyzőnek if. Gyergyai Ferencz szó többséggel megválasztattak. — Kolozsvárt februar. 6-án 1841. If. Gyergyai Ferencz, jegyző.

(Középszolnoki ügyek.) A' Pesti Hírlap' egyik levelezője Középszolnokból jan. 16-ról írja, mi szerint megyéjökben jelenleg azon kérdés feszíti az elméket 's még a' kedélyeket is: vajjon a' visszacsatolt részeket meghívják-e a' hír szerint nem sokára bekövetkezendő erdélyi országgyűlésre. Mi azt hisszük, erre nem nehéz a' felelet: azon diplomaticai kötelekek, mellyek azon részeket Erdélyhez csatolák, még nincsenek végképp feloldva; azon megyék ma még Erdély' kormánya alá tartoznak: Erdély' kiegészítő részei. A' visszszakadásnak még csak elve van elhatározva; de a' feltételek, mellyek szerint azon visszszakadás történjék, még most vannak biztossági munkálat alatt; szava lesz azokhoz Erdélynek is, szava lesz jelesen a' visszacsatolandó részeknek, hol nyilatkozhasanak pedig ezek, ha az erdélyi országgyűlésről ki fognak felejtetni? Az 1836-beli XXI. t. czik. 5. §. azt rendeli, az említett részek' mostani állapotjában valóságos visszacsatolásokig... 's a' törvénynek a' visszacsatolás' következtében származható kérdések felett a' körülményekhez képest leendő további rendeletéig, semmi változtatás történni nem fog. Illy értelemben költ ő fsgének is e' tárgyban fgs. kir. fő kormányunkhoz intézett 's onnan a' visszacsatolt részekkel tudott klmes leirata is. Bizvást reméljük tehát, hogy a' fgs. kir. fő kormány azon megyéket országgyűlésünkre meg fogja hívni. A' Pesti Hírlap' idézett levelezője elősorolván tovább azon okokat, mellyekért K. Szolnok' Rendei közgyűlést ohajtanak, így végzi tudósítását: „Ezen feljül Szilágy' vidéki iskolájáért, a' zilahi evang. ref. gymnasiumért is ohajtanak a' közgyűlést. Ezen iskola t. i. úgy szólva semmiből, a' vármegyé', szilágyi és erdélyi egyes

jóltévők' adakozásaiból 's a' zilahi ref. ekklezsia' lehető segélyéből 1815 óta annyira emelkedvén, hogy most mintegy 40 ezer v. forintot épülettel, 's az irt egyház által (musttal fizetett) tanáron (professor) kívül, Wesselényi Miklós, néhai István, Ferencz és if. Farkas bárók' alapítványából, még két tanárszékkal bír; a' zilahi népes vidéknek az lenne ohajtása, 's akarhatja is, hogy még negyedik (törvénytani) tanárszéket is alapítsanak, de a' zilahi ev. ref. ekklezsia a' b. Wesselényiek' alapítványát azon korlátozó kikötéssel, hogy ezentúl csak az erdélyi ev. ref. egyházi főtanács (főconsistorium) igazgassa a' gymnasium' (lyceum) ügyeit, a' mint igazgatja a' többi erdélyi ev. reform. anyaoskolákéit (collegium), nem akarván elfogadni, 's a' főegyházi tanácsnak kényszerítő rendelete ellen a' fels. udvarhoz folyamodván, aggódnak sok szülék, mi lesz a' szép reménnyel biztató iskola' sorsából? 's közgyűlésen ohajtanak, gyermekeik' jövőndő nevelése mellett felszólalni. — E' megyének casinója — folytatja tovább a' levelező — 1835-ban alapulván, akkori főispány Degenfeld Otto gr. urral 130 — 140 tagokat számlált, 's olly gazdag volt, hogy Farkas Sándort az „Északamerikában utazás" íróját, ezüst tollal bírta megajándékozni. Az erdélyi 1835. januariusbani catastrophe után mind inkább apadt a' részvényesek' száma, úgy hogy ma 45 körül alig vannak.

(Debreczenben casinók, utcavilágítás' koldulás' eltörlése.) Debreczen jan. 25. Debreczen' polgári életéről, 's szellemi haladásáról minél gyakrabban olvashatni adatokat, annyival érdekesebb lehet, a' honi ügyek' baráti előtt, mennyivel élénkebben fejeztetett ki eddig is koronként azon forró ohajtás: vajha ezen olly sokszoros anyagi források' hőviben lévő népes magyar város a' sors által nekie egyéb honi városok felett olly kitünő kedvezéssel nyújtott adományokat, a' haladás' e' korszakában, mind saját maga, mind a' közhaza' javára ezélszerűbben használja. Úgy hisszük azért, hogy addig is mig érdekesebbekkel szolgálhatnánk, nem lesz érdeketlen az itt alapult két casino' történetét közlenünk: Az első, melly még 1835-ban alapítattott, valamint minden casino' testvérei ezéül tűzte, „főleg a' miveltségnek hasznos olvasás, 's jobb izlésű társalkodás' útján terjesztését, nemzeti igaz érzelmek' felébresztését, 's azokból folyólag, ezé irányos javítások' munkába vételét.“ És mi után az e' nézet' szellemében alakult társaságba léphetésre a' város' minden jó erkölcsű, 's nemés érzésű polgárainak nyitva állt az út, éppen azért, hogy a' különböző rendűek, jelesen pedig a' közép osztályu polgárság minél nagyobb számmal részt vehessenek, az előbb 12 pengő forintra határozott évi részvény 8 pengő forintra szállítattott. Nem is maradának korszorútlanul sok részben a' társaság' törekvései, mert csak néhány év alatt, kölcsönös érinkezés által a' különböző osztályok, egy miveltebb 's nemesebb izlésű társalkodási körben szépen egyesülének, mellesleg pedig az egyesület' pénztárának tisztia jövedelméből más hasznos intézkedések között a' város' utcái' kivilágítása eszközölteték.

Azonban a' közrendű tehetősebb polgárok ezen becses intézetből, melly leginkább mivelődésöket ezélné, mégsem vettek olly számosan részt, mint előre számítani leheté, mert részint az évi részvényt még mind igen emeltnek tarták, részint nem voltak elég bizodalommal a' magasabb állásuak iránt. Ez okokat ellesve néhány szép buzgóságú férfiak, egy a' közrendű polgárok' körülményeihez 's hajlamaihoz módosított egyesületet alapítának polgári casino' czím alatt. Lehetlen öröm nélkül tekintenünk ezen intézet' jövőndője elibe, ha meggondoljuk, hogy az, létesülésének alig néhány napja, 's már is 350 nagy részben közép osztályu polgárokat számlál részvényesei' sorában. Nekünk annyival több okunk van szerenesét kívánni e' polgári casino' megalapítójinak, mennyivel nagyobb örömmel tudatjuk a' t. cz. közönséggel, hogy ezen

új egyesület már is a városbani utcánkenti koldulás eltöröltetését nem csak indítványozá, de az e tárgyát, már néhány év óta gondos figyelemben tartó, helybeli, ref. ekkleziái előljárók' hathatós hozzá járultával munkába is vevé. Bérekésztlük közlésünket azon ohajtással: hogy e két jótékony intézet ha nem olvadhatna is egy testté, mit pedig sok okunk lenne kívánni, legyen minden esetre mind kettőnek hasznos munkásságu élete minél tartósabb 's egymás mellett békésen haladva, a város' polgárainak általános szellemi haladását összehatólag eszközöljék.

(Crimieux Adolf köszönő válasza.) Említettük volt t. cz. olvasóink előtt, hogy a' pozsonyi izraelita közönség párizsi kir. udv. ügyvéd és a' francia izraelita közönség' középponti consistoriuma' alelnökének Crimieux Adolf urnak a' damaskusi zsidók' ügyében bizonyított lelkes közbenjárásáért francia és német nyelven pergamentre írt, 's ezüst czifrázatu piros bársonytokba takart köszönő iratot nyújtott át Bécsben létekor. Erre Crimieux úr válaszul francia nyelven a' következő levelet intéző azon községhez: „Uraim! A' pozsonyi izraelita község' köszönetét és kívánatit átnyújtó küldöttséget forró hálaérzettel fogadtam, és ottani hitsorsosimnak irántami olly becses és hízegő indulatjok' kifejezését legmélyebb illetődéssel olvastam. Ki nem mondhatom, melly igen át vagyok hatva a' részvét' mindazon jelei által, mellyekkel az izraelita községek tetéznak, és mellyek szászorta túlhaladják olly ügybéli igyekezetemet, melly egyébiránt tulajdon ügyem is.

„Ha Önök némileg sajnálhatni gondolják, hogy engem közepettök nem láthatnak, tessék elhinni, hogy én azt sokkal mélyebben érzem és sajnálom, és hogy én azt örömnappak tartandom, ha szerencsés lehetek valaha, azon környék' izraelita lakóseit meglátogatnom, 's nekik köszönetemet nyilatkoztatom.

„Könnyen megfoghatom, Uraim, hogy a' pozsonyi, valamint az egész magyarhombeli izraelitáknak mélyen kellett érezniök azon csapást, mellyet a' damaskusi borzasztó vád okozott. Ha ezen rút hazugságnak nem lett befolyása az országgyűlési tanácskozásokra, mellyeknek balitélettől ment szelleme olly ragyogón tünt ki, hála a' magyar nemzet' felvilágosodott képviselőinek, kik túl emelkedve minden előítéleten, csupán az ész és bölcseségre figyelmeztettek! Igen, Uraim, hitfeleink elérik nem sokára teljes meghonosításukat, mert ha illy igazságos ügy egyszer kérdésbe jő, már győzött. — Bár győzödnének meg, minden mivel 's alkotmányt intéző férfiak azon szent igazság felől, hogy a' születést, melly nekünk egyik, vagy másik vallásban jelelt ki álláspontot, sem egyikünknek vétkül, sem másikuoknak érdemül nem tulajdoníthatni; hogy az ugyan azon országhoz tartozó emberek közötti jogok' egyenlősége legtermékenyebb gyökere a' társas életi erényeknek, és hogy az emberek polgárosítás által legkönnyebben és legbiztosban nevelhetők. Ekkor nem hallatnának többé olly ferde rágalmaszások, egy istenhirdette religióra nem fogatnának olly iszonyu elvek, hogy az emberkéz ontotta embervért istennek tetsző áldozatnak hiszen. — Ó miért nem borzadának el minden nyugoti népek e' rút hazugság' hallására? — Tisztelet a' magyar sajtónak, mellynek hírlapjai között a' damaskusi gyalázatos vádat egy sem terjeszté. Tisztelet azon fejedelmeknek, kik az emberiség' szent jogainak hatósan pártját fogák!

„A' mi keleti hitsorsosink' mivelődését illeti, fájdalom! az még csak álom. Önök példás oskolákkal bírván, Önök érezhetik leginkább, melly üdvös következményeket remélhetünk az illyféle intézetektől Kairo- és Alexandriában. * Nagy örömemre válik tapasztaltnom, hogy Önök helyeslik ezen czélszerű intézetek' alapítását, melly szent küldöttségemmel olly szoros egybeköttetésben áll, és mellyet éppen azért kedves kötelességemnek is tartám, létre hozni. Remélem hogy azok, a' nyugoti izraeliták' védő szárnyai alatt legboldogabb létre fejlődendek; nem kevésbbé remélem, hogy Önök, valamint minden hitfeleink mondom vissza lövellik derítő sugárit azon dieső fénynek keleti testvéreinkre, mellyekből ez eleinte eredett, és mellyek most, fájdalom! a' tudatlanság' sötét örvényében merülvök. — Fogadják, Uraim, legmélyebb tiszteletem' zálogát, 'sat. Közli Hartman Leopold.

H a z a i t á j k é p e k. Felső Magyarhomban a' városok türelmetlenség a' zsidók iránt 's megtagadják tőlök az országgyűlés által nekik szánt kedvezményeket, a' következő három levélből eléggé megtetszik. Az első Bécsben iraték jan. 10kén, benne e' sorok van-

* Crimieux úr Kairo- és Alexandriában, ott mulatása alatt, két igen czélszerű zsidó oskolát alapított. H.

nak: „Sz. kir. Kassa városának nagyérdemű magistratusa az utolsó országgyűlési törvények' 29dik czikkelyét Kassára alkalmazhatlanak ítélte. Jan. 2kán tehát, Kassa városának kapitánya a' t. Haschke úr, a' városi hadnagy és egy városi ügyvéd urakkal az ott lakó zsidók' nagyobb számának lakásaiba ment, és élő szóval tudokra adá, hogy a' n. érdemű magistratus' részéről megbízaték parancsolni, hogy késedelmetlenül távozzanak el. E' parancs' daczára még is néhány napi határidőt szabott, mellyen túl zsidó a' városban nem tartózkodhatik.“ — Egy kassai levél jan. 10kéről így szól: „Mult kedden úgy változtatá el rendeletét a' városi tanács, hogy csak azon zsidók utasítsanak ki, a' kik bélopózkodtak, azaz magokat a' városnál nem jelentették bé. Szerencsére illyen egy sincs. De tegnap reggel mintegy 50 nyugtalan polgár feleletet kért t. cz. Haschke urtól, miért nem hajtá végre a' határozatot? Haschke úr ezekkel a' városbíróhoz ment, ki a' régi parancsot megújítá. Tegnap délutáni 5 órakor a' városbázánál egybegyűlt zsidóknak felolvastaték e' parancs 's 2 nap szaboték határu a' távozásra.“ Harmadikj levelünk szinte Kassáról szól jan. 14ről, benne ez foglaltatik a' dologhoz tartozó. „Eddigéle még egy zsidó sem parancsolaték ki. Eperjesen néhány hét előtt egy zsidóasztalost per Sebüb küldötték ki.“ Ezekre azt mondhatjuk: sajnálkozunk, hogy Eperjes és Kassa kir. szabad városai nem tartják magokat éretteknek az országgyűlés' parancsainak teljesíthetésére. (Világ.)

Több rendbeli tudakozódások' következtében a' magyarhoni vezérparancsnokság' a' főhaditanácshoz folyamodott, a' béli kegyes háttáratáról értesülendő, valljon a' jelenlegi ujonczállításnál lehet-e az 1851ben állítottak 's 1841ben 10 évi határidejüket kiszolgáltak közül az állítandó ujonczok helyett, mint helyetteseket, ismét visszasoroztatni? A' főhaditanács ezen helyettesállítást következő szabályok mellett megengedé: 1. Ezen helyettesállítás kizárólag csak az 1841ben kiszolgáltakra terjesztethetik ki. 2. Az illy nemű visszasorozandók' physical 's erkölcsi tekintetben arra tökélyesen alkalmasak legyenek. 3. A' visszasorozandónak, ha közvitéz: 57ik; ha altiszt: 58ik évét nem szabad túl haladnia. 4. A' visszasorozottak 10 évig lesznek kötelesek szolgálni. 5. A' helyettesállító ujoncz 120 fr. p. p. tartozik óvásul lefizetni, melly óváspénzből, ha az illy nemű helyettes, hitét szegve az ezredtől elszöknek, a' költségek lesznek visszatérítendő. Ezen óváspénz' lefizetésének azon ketős czélja van: hogy általa a' visszasorozott nemesak 10 évi szolgálatidejének hű kitöltésére szorítatik; hanem kilépése után a' katonai életből, bizonyos pénzalapot nyer, melly által léte' tovább fenntarthatásáról nemesak gondolkozhatik, sőt biztos lételét is alapíthatja. Továbbá: ezen óvásösszeg' kamatját tetszése szerint, vagy évenként, vagy pedig a' kamatok' kamatjával együtt, szolgálatidejének lefolyása után, csonkítatlan felveheti. 6. Az ujonczokat, kik helyetteseket kívánnak állítani, minden mellékes tekiotet nélkül bé kell sorozni; semmi ürügy alatt sem szabad azokat szabadsággal hazaereszteni mindaddig, mig az önkénytes helyettes vissza nem soroztatott, és csak ennek létesítése után oldoztatnak fel ezek a' katonai szolgálattól, 's végképp hazabocsátatnak. Végre 7. A' helyettes' visszasoroztatása csak akkor történhetend, ha a' helyettes állító a' 120 frból p. p. álló óvásösszeget, 's az azon feljüli egymás között meghatározott díjpenzt lefizette; ezen utolsót ha azonnal le nem fizethetné a' helyettes állító, lehet neki 2 hónapból álló határidőt lefizetésül megalapítani, melly határidőt azonban a' körülmények' figyelmet 's tekintetet érdemlősége mellett ugyanannyival, többel azonban meghosszabítani tilos, mellyet letévén az állító, a' helyettesnek azonnal kezéhez kell szolgáltatni. N. U.

E s z t e r g o m, jan. 23. Nálunk javában foly az ujonczállítás vármegyénk' házánál. Nem tagadhatni, hogy a' sorshúzás a' fogdosásnál sokkal emberségesb 's korszerűbb állítási mód. Helységek'ként táncmulatsággal készülnek fontos lépésekhez legényink, 's volt község, melly egész a' megyeházig síp' 's trombita' harsogásai közt ballagott hazafiui tiszteinek teljesítésére. Megjelennek a' helység' bírái; meg az apák, rokonok, anyák is; nem tagadhatni ugyan, hogy többen kedvetlenül, de még is a' sors' igazságában bizakodva, nyugodtan, mert a' sorsszekrény e' feliratával lelkesitik egymást: „Az emberek' sorsát isten igazgatja“ úgy tapasztalni, hogy jobbára a' félénkek' tenyeréhez tapad az előkelő számgolyó, audaces fortuna juvat! Legbátrabb és határozottabb a' magyar 's legfélénkebb volt a' tót legénység. Előfordult néhány szökés, 's tudunkra egy legény menekvési czélzásból hüvelyuját vágta el, kiket a' törvény' szigorúsága ért. Közösen tapasztaljuk, hogy jelenleg az

ujonczadás távol sem szült olly mozgást és ingerültséget a népben mint fogdosáskor. J-r.

Kakasd, télhó 20-kán. Azon kegy, mellyet m. Festetics Ernő gr. úr emberiség iránti szeretetből 's a hazai törvények iránti tiszteletből Szekszárd és Bonyhád közt fekvő Kakasd falu felével, melly az említett grófi család tulajdona, éreztete: hogy t. i. az új törvények értelmében magát az urasági tartozásoktól megváltassa, például ragyoga, hogy e helység másik fele is szerencsés lehetett Bezerédy István tbiró urnak, ki e félnek tulajdonosa, hasonló kiszabadulhatásban részesülni. Így állván a dolog, alap nélküli a majd minden hírlapban megjelent örökös szerződésnek azon címje, mi szerint az elsőnek mondatik, holott Festetics Ernő gr. jóval előbb köté Kakasd felével a kiváltsági szerződést, mint a második felét Bezerédy tb. úr megvette, kinek t. i. azon feljül a vételi feltételek közé fő helyen tüzetek ki a kiváltságot a másik félnek is megengedni. Pécsy József. J-r.

Zágrábban is lesz casino. A szabályok már elkészítettek, 's legnagyobb részben megegyeznek a többi magyarországi casinók szabályival. Egy pont még is olyan van itt, melly az anyországi casinók szabályaiban nem fordul elő sehol 's ez következő. A casino célja nem egyedül multság lévén, hanem leginkább a jó izlés kifejtése, 's az újabb törvények 's eseményeknél fogva annyira szükségessé lett magyar nyelv megtanulása 's gyakorlása: innen főkötelessé lesz az igazgató választmányának, komolyan 's haladék nélkül gondoskodni minden ehhez szolgáló eszközről, minő a jelesb magyar folyóiratok, újságok 's könyvek megszerzése, továbbá egy, vagy a szükség kívánván, több a magyar nyelv tanítására kész személynek különösen e célra fizetés melletti alkalmazása. J-r.

Egyiptom.

Alexandriából, jan. 7ről költ levelek útján azon tudósításerkezett Triestbe, hogy Mehemed Ali, maga iránti bizalmat tettel eszközöndő, meghatározta minden legkisebb engedmény sürgetése nélkül alá vetni magát a Konstantinápolyból érkezendő bármilyen parancsnak, 's így teljesen a szultán 's az európai politika kegyére bízni sorsát. Miután az erőszak minden útját sikertelen próbálta el, a nisibi ütközet előtti állapotot fenntartandó, most, mint magány hírek tudhatni, illy feltétlen 's tetteles önmegalázásban keres menedéket, meglevén győződve, hogy ez úton számíthatni legtöbb engedményre.

Schweicz.

Az aargau kormány törvényjavallatot terjesztette a nagy tanács elébe, melly szerint minden jan. 10től 14ig Muriban, Bremgartenben, 's más hatósági kerületekben történt rendezettség és lazzongási kísérletekért feledés és bünbocsánat hirdettetik. Az amnestia alá csak azok nem foglaltatnak bé, kik a) szóval, tettel, irattal a népet forradalomra szólíták fel, b) rendetlenkedő csoportok vezetőjivé tették magukat, c) egyházi vagy polgári tisztviselők lévén befolyásukat az elmék nyugtalanítására fordították, d) személy- vagy vagyonjog megsértéséért a fennálló törvények szerint büntető kereset alá esendők.

Az eltörlesztett aargau kolostorok száma 11, ezek összesen 120 szerzetesnek és 90 apácának szolgáltak lakhelyül.

Freiburg, jan. 18kán. A tanács mint a kolostorok 's az 1815iki szövetségalku védője egyértelműleg meghatározá az aargau kormányt hivatalosan felszólítani annak nyilvánítására: valósággal rendelte-e minden zárdák eltörlesztését? Mert az igenlés esetében kénytelen leendő olly szabályokhoz nyulni, mikre mint a szövetség tagja jogosítva 's kötelezve érzi magát.

Franciaország.

Soult marsal jan. 21-kén következő három törvényjavallatot terjesztett a kamarák elébe: 1ször, 80 ezer ember vonassék katonai szolgálatra az 1840ki kiirattól; 2ször, az ujonczozást tárgyazó 1832ki mart. 22kén hozott törvény módosításék; a katonai szolgálat ideje egy évvel szaporítottván. Ezen pont végén Soult tervét közli a tartaléksereg rendszeresítéséről. 3ször, A pattantyusi ezredekben és az őrcsapatoknál az altisztek helyzete javításék.

(Párizs megerősítése feletti vitakozások a kamarák jan. 21ki ülésében.) Chasseloup-Laubat tábornok. „A hadakozás új módszere nem a szélerőségek elfoglalását tűzi célul, hanem az ország szívé a fővárost törekszik megvenni; ebből következik, miképp ha megtámadtatnánk, a francia sereg úgy kénytelen intézni fejleteit (manoeuvre) hogy Párizs mindég fedezve legyen. Ez

nem kedvező helyzet, mert általa az ellenség ballépéseit használni igen veszélyessé válik, egy oldalfejlet sem eszközölhető azon félelem miatt, hogy küdelékünk a fővárostól igen eltávoloznák. Kénytelen tehát táborunk nyomdékra nyomdékra küzdeni, 's gyakran a legalkalmatlanabb állásban, a megrohanó ellenség temérdek számával szemben elfogadni a határozó ütközetet. Mind ez kikerültetik az által, ha Párizs megerősíteni fog és sorsa egyetlen veszített csata által nincs kockáztatva. — Az elővárak hasznai felszámíthatatlanok, mert ha a megtámadó sereg ostromzár alá akarván vetni Párizst, a nagy kör miatt igen sok ágra osztaná erejét, 's mindenik ponton gyenge volna; míg azonban védsergünk az elővárak megett vévén állást, koronként megtámadhatná és kereszttül törhetné hadsoraikat. Az ellenség egy nap alatt alig vonhatná ezredeit öszve, nekünk e végre két óránál több nem kívántatnék. — Ha megtámadóink rohanás által akarnának diadalmaskodni, merészségüket drágán fizetnék meg; mert a védtábor az elővárak megett töltés- és ágyutelepeket állítana fel, 's úgy várná bé őket olly helyzetben, hol 40 ezer ember tíz akkora serget is visszaverne, mert azt az elővárak és ágyutelepek kereszttüze közé foghatná. Még van egy mód, mellyet az ellen kísérlet alá vethet t. i. maguknak az erősségeknek megvétele, de erre nagy számú ostromkellékek szükségesek, mellyeket a sereg magával nem hozhat, hanem lassanként kénytelen utánvonatni. Továbbá 500 ezer ember nem képes husz napig Párizs előtt tanyázni, az éhség hajtáná onnan el, mert a környék népessége a kőfalak közé menekülván a vidékekről elég élelmet szerezni lehetetlen volna; különben is a portyázók, kisebb csapatok, és az ostrommal nem kerített várak őrei minden irányban gátolhatnák a közlekedést. — Mi a megerősítés költségeit illeti, azok nagyok ugyan, de gondoljuk meg, minő könnyebbülést nyerhet a nemzet, ha kőfal és védművek alkatnak párizst fővárosa körül; hiszen állandó katonaságát 500 ezerről töstént 500 ezerre szállítható le.“ —

Lamartine. „A francia katonának nincs párja e földön 's nem vitéségéért, hiszen a többi birodalmak is teremnek bátrakat 's a csatateréken soronként hullottanak el melyek kapott halálos sebekkel oroszok és angolok, porosz és austriai: gyorsasága 's hadtűze emeli a francziát a többiek felibe. Ő nem várja bé, hanem megelőzi a csapást; lángját a mozgalom fejt ki, a békétűrés leálázná, elgyávítaná őt. Mi már csak annak maradunk, mivé isten alkata 's a derék kormányférfi a nemzeti jellemet nem megváltoztatni, de hasznára fordítani törekszik. S miért is panaszkodnánk természetünkre, mellynek hibái dicsőséget hozók? Ti kik Párizs megerősítését pártfogoljátok félre ösmeritek, sőt kigunyoljátok hajlamaikat 's nedvkalatunk sajátságát. Minek nekünk, kik támadólag gerjesztettünk félelmet, 's nem félénken védtük mások megtámadásai ellen magunkat, minek nekünk ajánlani azon rendszert, melly idves lehet olly türekeny nemzetnek, minő a német, de a lelkesedés népének, a francziának, csak bosszankodását gerjesztheti? De tervetek hadtanilag sem ajánlatos. Már nagy Fridrik, a tartományok élő erejét, a tábor, felébe emelé a holt erőnek a váraknak, és Napoleon óta minden a seregtömegettől függ. A világ birtokát veszed el, 's nyered meg egy csataterén, mellynek sikja országokkal vetekedik, 's harcosai számra nemzeteket mulnak feljül. Ha a győzedelem, két olly tömeg sorsáról határozott, hová nagy népek gyülpontosíták kincsöket, katonáikat, ágyuikat és egész lelkesedéseket; mit érdeklik többé a romok a diadalmast? Szóval a császárság hadrendszere óta a sors egyszerre méri csapásait. Moskau elég, Lipcsébe vonulnak vissza, Lipcsé bukik, Párizsnaál állanak meg; Waterlooál gördül a koczka, és . . . hol nyílik menedék? Szent Helenán a sirban. De ti kérditek; nem ajánlá-e maga Napoleon is Párizs megerősítését? Nem köté vég-hagymányként a nemzet szívére? Hiszek a nagy emberekben míg hatalmuk teljes gyakorlata, életök egész ereje tart; de kétkedem bennök midőn önmertőjük 's a szerencsétől elhagyatva terveket, miket állítólag titokban tartának, valósággal azonban eszökben sem fordult meg, húznak elő bottásaik palástozásául. Minden, mit Napoleon Szent Helenában szólott, ellenkezője volt annak, mit Franciaországban tett; ő azért mondá itt el vallomásait, hogy pártja és Európa hallja meg; hogy mentse emlékét ki az utódak gáncsai alól. De az időt megcsalni nem lehet; az idő csak lett dolgoknak ad hitelt, bizelgést, lezsoldolt szót nem ösmer. Soha sem báná Napoleon, hogy Párizst kőfállal nem keríteté, kivévén azon napon, midőn már a föld minden erősségei uralkodását vissza nem

adhaták, midőn utolsó töredékeivel azon roppant tábornak, melyet nagyravágása' martalékjával feláldozott, visszatérvén a' fővárosban hírodalmat nem talált, csak tönkre jutott országot, fellázadt senatust, 's népet melly zsarnokságától undorodik. Elfeledék-e Önök, kinek ajkai ejték először e' szót „lemondás“ ki? A' vitézek' legvitézebbike, a' szerencsétlen Ney marsal hangoztatá azt. Mit használtak volna 1815-ben Párizs' körfalai? Azon nép, melly ma jogai' minden betűje mellett, 's hazafölde' hüvelyknyi téreért életét ontaná, egy sebet sem vállalt volna annak védelmére el, ki szive' vérét szivta ki. Ismétlem, az 1815-ki események nem bizonyítják bé Párizs' megerősítésének czélerányosságát. A' napi minden lévő kérdésben megfejthetetlen talány rejtezik. Figyelmeztek-e Önök, minő lassu, béketűrő 's csavargós útat von ezen eszme, melly a' nemzet' legyőzhetetlen ellenszenvétől visszataszítva, újra meg újra előtűnik? Im most azoktól is pártoltatik, kik nyolcz évvel előbb ellene harcolának! Magyarázza nekem meg. ezt, ki tudja; én meg fogni képes nem vagyok. Nem lappang-e alatta öszveesküvés, mellynek jelszavát mi nem ismerjük? Vagy talán két egymást gyűlölő elvnek egybetalálkozásából, a' kényuraság' elfátyolozott ármánykodásának, 's a' köztársaság' ravasz terveinek csodás szövetkezéséből fejtett ki? 'S ha ez az eset, mellyik fogja a' másikat kijátszodni? Mit tudom én mindezeket. De hogy az országot megcsalni, a' szabadságnak cselet vetui törekszenek, arról Önök meg lehetnek győződve.

Soult marsal. „Még 1850ban az európai hatalmak' kétszeri bényomulása' emlékeitől izgatva komolyan foglalatokodám megerősítési tervekkel, és ministerségem alatt védművekre 4,715,701 francot költtettem. De ezek csak tábori sáncok valának, mert főszemem mindig az volt, hogy egy nagy 's körülárkolt táborhely, el látva szükséges erősítékekkel, minden más javallatok felett leginkább célra vezető, 's elégséges az ellenség' megtámadásait Párizsról elhárítani. Meg sem közelíthetné fővárosunkat az idegen had, midőn egy illy táborhely a' st. denisi 's charentoni hídfőkre támaszkodva kebléből folytonos csatázásokra küldhetné ezredeit ki. Ezen meggyőződésemben akkor sem pártolhatám a' körfalás' tervét, mivel azt csak alárendelt fontosságúnak hittem. Most is két aggodalom ijeszt vissza; 1-ször, felette bajos ostrom esetére a' szükséges élelmezést beszerezni; 2-szor, csaknem a' lehetetlenséggel határos ennyi lakost, 's a' vidékekről ide menekvő népet az olly körülmények között nélkülözhetlen rend- és fenyték alatt tartani. Azokat, kik Napoleon' javallatából vesznek gyámokat, figyelmeztetem, hogy a' császár nem mindenütt 's mindenkor mondá azt, mit szent Helenában. Magamnak is több versen volt alkalmam e' tárgyról Napoleonnal beszélni, ő soha megfogni nem tudta, hogyan vonulbat értelmes tábornok 50 ezer katonával köfalak közé. Véleménye szerint, ennek hadteren maradoi, 's az ellenséget szünetlen háborgatni kötelessége.“ Beszéde' végén a' marsal e'ként nyilatkozott: „Elfogadom ugyan a' választmány' törvényjavallatát, noha az minden józan hadtani eszmékkel ellenkezik, de csak azért fogadom el, mivel hivatalomban lépésem előtt életbe hozatalára sok előkészületek tételének, 's mert a' párizsiak nagyon ohajtják. Nem akarom, hogy, ha a' sors ellenünk fordulna 's idegen hatalmak viszont meghódítanak fővárosunkat, a' maradék, ámbár igazságtalanul, szememre vethesse, hogy ezen drága kincs' megóvására nem fordít itam elég figyelmet; mert ellenzém a' körfal' és elővárak' rendszerét, mellyek elháríthaták a' csapást.“ — Ezen nagyhatású szónoklat után Odilon Barrot a' további vitatkozást más napra halasztatni kívánta, mert — mint mondá — igen szükséges hogy a' választmány a' tárgyat új tanácskozás alá vegye, miután a' marsal a' terv' alapját rendí-

tette meg. — Thiers úr igen csudálkozék, hogy Soult a' szószenken ellenkezőleg nyilatkozék, mint a' választmány előtt. Soult viszont Thiersen bámult, 's meg nem foghatá, figyelmes ember miként állíthatja, hogy az ő mostani szónoklata lényegileg ellenmondásban állana a' biztosság' gyűlésében tett nyilatkozatával.

Anglia.

A' gretnagreeni kovács, ki csodálatos szabadalmánál fogva, jó fizetésért évenként többet kötött egyben 50 házassulandó párnál, műhelyében tűz által történt irtózatoss kitörés' következtében életét veszíté.

Az irlandi szabadelvűek Charlemont gróf' elnöksége alatt jan. 15kén a' dublini színházban gyűlést tartottak. Az indítványok' nagyobb része Stanley' ösméretes billje ellen intéztetek. A' ministerium' hírlapjai a' tanácskozások' irányával és eredményével igen meg vannak elégedve. A' Globe így szól: „A' gyűlés' lelkesedése Irland' minden városába 's falvaiba elterjedend, 's ellenállhatatlan hatalmával szét fogja zuzni azon gátokat, mellyeket az orániai párt feltorlasztani merészkedik. Már is, miként rebesgetik, Stanley lord, vonakszik törvényjavallatát viszont szönyegre hozni, 's kárhuzatos czélját mellékes úton akarja bésikkasztani, t. i. a' kormány' az irlandi lajstromrendszer' javítására előterjesztendő indítványaihoz legármányosabb záratékokat szándékozik csatolni.

La Plata.

Buenos-ayresi legújabb tudósítások szerint Lavalle tábornok Montevideo felé visszavonult. St. Nicolas kisded város' lakóseit, minthogy ellentállani merészkedtek kardra hányatta. „Marsorea“ nevű titkos társaság a' legnagyobb féketlenséggel dühöng Buenos-Ayresben, a' központosítás pártjához tartozókat kimélettlenül gyilkolja. Egyébiránt a' francziáknak személy- és vagyoni joga nem sértetik meg.

Újabb tudósítások.

Londonban az öt hatalmak' képviselői közt nagy élénkség uralkodik. Bülow báró, a' török követ, Brunnow és Neuman bárók, 's Palmerston lord szünetlen tartják a' conferentiákat. Fejesack báró jan. 19-kén késő éjjel indult hivatalos közlekedésekkel Berlinbe. — Az angol sereg 10 ezer emberrel szaporítatik; a' tengeri erő is, mint beszélük, szembetűnőleg fog nevedni. — A' követkamarák' jan. 21-ki gyűlésében Soult marsal törvényjavallatot terjesztvén elő tartalék sereg' alakításáról ekként nyilatkozék. „A' megfejthető feladat, úgy rendszerezni a' sereget, hogy az fenytékhez szokott, fegyverben gyakorlott, 's mindig hadra indítható legyen, 's még is béke' idején a' kincstárnak nagy kiadásokba ne kerüljön. A' ministerium ezen czélt tűzvén főszempontul olly módszert indítványol, melly körülmények szerint a' katonaság' számát rögtön leszállíthatja, vagy viszont gyorsan hadi lábra emelheti. Terve azon elven sarkallik, hogy évenként meghatározott mennyiségű fiatal ember irassék bé az állandó sereghez, 's innen viszont bizonyos számú kiszolgált katonák menjenek ált a' tartalék csapatokhoz. Vitessék gyorsan a' tömeg polgári életből a' katonaháziba, 's innen megint a' béke' foglalkozásaihoz. A' zászló' és családélet' eserejében van a' rend' biztositéka, fejlik mozgékonyaság és erő. Illy nézetekből indulva ki törvény javallatunk ez: 1-ször, adassék eszköz a' kormány' kezébe azon illeték' (contingens) zászló alá állíthatására, mellynek számát a' kamara évenként határozza el; 2-szor, a' szolgálat' ideje 8 esztendőre emeltessék. — Az égyptomiak Damaskusból eltávoznak; egy osztály Soliman vezérése alatt dec. 25-kán Maszarib felé nyomult, a' podgyászok' és némberek' nagyobb részével útját a' pusztákra veendő. Maga Ibrahim dec. 29-kén Palestina begylánczainak tartott, hogy Gazába 's onnan El-Arischon keresztül Égyptomba érkezhessék. Az első nap mindjárt Soliman basától egy pattantyus ezred szökött a' törökökhöz által, 's az üldözésére küldött lovas csapatot kartácsal fogadá, 's verte vissza, Ibrahim pedig a' drusok', kurdok' és a' metualisok' törzsnepeitől megtámadtatván nagy veszteséget szenvedett.

N. Szebeni lotto, febr. 6kán. 52, 85, 84, 52, 65.

Mikor?	Levegőmérő (Barometrum)			Hévmérő (Reaumur)			Szél	Időjárás.
	reg. 7 óra.	d. u. 2 órakor	estve 9 órakor	reg. 7 óra.	d. u. 2 órakor	estve 9 órakor		
Februarius 5kén	27'' 9'''	—	27'' 6'''	— 8	— 4	— 5	K. 4	Egész nap felleges, d. napfény.
6kán	27'' 6'''	27'' 8'''	27'' 9'''	— 4	— 4	— 6	N. 1	Reg. felleges, d. havazott, e. változó.
7kén	27'' 9'''	—	—	— 8	— 5	— 5	K. 1	Egész nap havazott.
8kán	27'' 8'''	27'' 7'''	—	— 5	0	— 1	N. 1	Egész nap felleges, d. u. eső esett.

(1) Alólirt, ki 10 év óta az oktatás' pályakörében munkálkodik, 's kinek felesége (Desbordes Josephine) mint francia születésű és több évekig volt nevelőné, a' nevelendék leányok' számára a' francia nyelv' és a' nőnembeli mindennemű kézi munkák' megtanulására egy külön házi tanító intézetet állított, azon szülőkre nézti szándékát, kik nevelendékeiket az intézetbe jártatni néltalan kívánják, de távollétük miatt nem tehetik, illy nevelendékeket, a' francia pensionairek' példájára, a' nevelés' kötelességeivel, mind a' francia és német nyelv-, mind gitarra és énektanításra, mind a' nőnembeli kézművek', valamint más tudományok', egy szóval mindannak tanítására magához kocsiba

venni ezennel nyilváníttja, a' mit t. i. a' nőnemnek tudnia mind jövő házi köre, mind polgári viszonyai mellán követelhetnek. A' feltételek bérmentesített levelezés' útján általa részletesebben megtudhatók.

Schell Mihály, a' kolozsvári szász nagyobb leányiskola' rendes tanítója. Lakásom van belső hidutezában, orvos dr. Judenhoffer Mihály úr' házában.

(3) (1) Az alólirtak' kereskedésében közelebbről érkeztek:

1-ször gazdasági fűmagok,

2-szor famagok, 's 3-szor mindenféle kerti veteménymagok, mellyeknek árait és nemét az azokról készíttendő jegyzékből megtudhatni. Kolozsvárat februarius' 8dikán, 1841. Szábel Menyhárd és fia.

(2) Kutyalvára, (ns. A. Fejér megyében, M. Vásárhely és Torda között a' Maros mellett) kerestetik — egy törvényben is némileg jártas udvaritist, vagy betedes jószágigazgató, akár haszonbérelő; a' vállalkozó értekezhetik 's jelentheti magát jövő Sz. György napig, akár a' szerkeztőségénél, akár személyesen vagy bérmentes level által — Kutyalván, a' tulajdonos Zeyk Jánosnál. (2).